

EGYENLŐSÉG.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 11.

hová minden küldemény intézendő.

TÁRSADALMI HETILAP.

SZERKESZTI

BOGDÁNYI MÓR

Előfizetési feltételek:

Egész évre házhoz küldve . . . 8 frt.

Félévre . . . . . 4 „

Negyedévre . . . . . 2 „

Egyes szám ára 16 kr.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A szabadkőművesség.

A csendben, de annál eredménydusabban működő egyesületek, a szabadkőműves páholyok, napi rendre tüzetek, a szabadkőművesség kérdése actualis lett. Hogyan? E kérdés még ma is vitázható?

Igen, mert úgy akarják az antiszemiták.

Az antiszemitizmus pánczélos lovagjai kifogytak a fegyverek minden neméből, a melyekkel a zsidóság ellen küzdöttek, és a sok, épen nem válogatott fegyverek közül egy sem segíté őket diadalra. A zsidóság ellen azonban harcolni kell, és ha nem kecsegtet sikerrel a nyílt, szemtől szembe való támadás, akkor meg kell kísérteni a kerülő utat is. A kerülő uton pedig a legkiválóbb pozíció a — szabadkőművesség.

A szabadkőművesség, kivált oly korban, mint a mostani, a hol a materializmus zászlóvivői mindinkább több és több követőkre találnak, a fenkölt liberalizmusnak és testvériségnek legtisztább, legönzetlenebb, legszébb képviselője és abban a sivatagban, melyet kivált az antiszemitizmus fáradozása tett terméketlenné, szem és szivüditő oázt képez. Menhelye a szabadkőművesség mindazoknak a nagy eszméknek, melyek valaha az emberi szívet megdobogtatták és melyek a humanizmus történetében ragyogó vezércsillagként világítottak az emberi ségnek.

De, mert ilyen a szabadkőművesség, daczára annak, hogy a testvérek soraiban helyet foglalhat a koronás főktől lefelé mindenki, ki becsületességgel és szellemi tőkével rendelkezik, nem bírja kebelében megtűrni a szeretetlenség, a gyűlölet gyászlovagjait: az antiszemitákat. Hogy is vegyen részt e szeretet munkájában az, kinek életcélja, egyedüli gyönyörűsége a gyűlölet?

Azonfelül a szabadkőművesség az ő nagy erkölcsi erejével kemény csapásokat mért az antiszemitákra. A legnagyobb pártvezért, a rettenthetlen Ivánt, a Simonyit egyszerűen kiballotirozzák maguk közül, a másik páholy a másik jelentkező antiszemita vezért föl sem veszi és így a legeklatansabb nyilatkozatot adnak a felől, hogy ők az antiszemitáknak még a vezéreit sem érdemesítik arra, hogy megtűrjék maguk közt.

Természetes, hogy az antiszemiták az ő nekik sajátos alapossággal az ily vereségek okát nem

keresik, a hol van, saját személyükben, saját elveikben és a szabadkőművesség magas ideáiban, hanem keresik ott, a hol célzatos okot bírnak felállítani. Egyszerűen kimondják, hogy a szabadkőművesség is a zsidók átkos befolyása és igája alatt uyög. És ezzel plauzibilissé van téve a ki-méletlen támadás is, a melylyel a szabadkőműves-séget megtisztelik.

Elriasztani a közönséget a szabadkőművességtől, és ha ez más uton, mint a terrorizálás útján nem megy, hát terrorizálással. És sorra jönnek azok a férfiak, a kiket a világ tisztelni, becsülni tanult, azok a férfiak, kiknek neve már maga elég arra, hogy vele a tisztességet, becsületet, szoros kötelesség érzetet összekötve lássuk. Minél hevesebb, minél okadatolatlanabb, de gyűlölködőbb a támadás; annál inkább bizunk a latin közmondásban a vakmerő rágalmazás mindig hoz valami hasznot.

Nagy megelégedéssel konstatáljuk tehát, hogy céljukat nemcsak hogy nem érik el, sőt inkább általuk nem kívánt eredményeket közvetítenek. Így például a harc legutóbbi fázisában, a személyeskedések közepette, gyalázként tüntették fel, hogy Budapest főkapitánya Török János szintén testvér, még pedig egyike a legbuzgóbbaknak. Sem okunk, sem jogunk Török János személyiségével foglalkozni. De ha Török János egyénisége, személye rá volna szorulva arra, hogy reklamszerűleg zengjenek róla dicséneket, akkor el lehetne mondani, hogy büszke lehet arra is, hogy buzgó szabadkőművességgel vádolják, mert az mégis olyan elite társaság, a hova Istóczy uréknak bemenetük, bejuthatások nincs, mert a szabadkőműves páholyok ez idő szerint a legnemesebb humanizmus egyedüli képviselői, leghivatottab terjesztői. És ha magáról a főkapitányról egyebet nem tudnánk, csak azt, hogy ő szabadkőműves, már ez elég garancia volna arra nézve, hogy az a főkapitány erős jellemű, kötelességérző, lelkiismeretes férfiú, ki hivatásának megfelel.

Nagyon megbírja ítélni azt az egész közönség, hogy mi értéke van az ily támadásoknak, az ily gyanúsításoknak, és ha elrejtett céljuk az is, hogy éreztessék a támadók alapgondolatukat, hogy Török János is a szabadkőművesség zsidó szellemének befolyása alatt áll, mégis csak örvendhetünk azon, hogy ezt a módot választották a támadásra. Nincs ha-

talmasabb reklam a szabadkőművesség mellett, mint az ily elkéseredett támadás; nincs biztosabb útja annak, hogy a szabadkőművesség terjedjen, mint az ily észnélküli lármá és mi szívből örülünk, hogy az antiszemitáknak kerülő uton, a zsidóság ellen intézett támadásai ily gyümölcsöket hoznak.

A legújabb találmány.

Két nagy csodával ajándékozta meg a világot két tudós. Pasteur, a máris világhírű orvos a viziszony betegsége ellen talált fel gyógyszert, a másik Desprez, ki a villamos erőnek átvitelét bizonyította be már első pillanatra elárulja azt, hogy itt oly dologgal állunk szemben, mely nagy, messzeható, eredményeiben óriási jótékonyági fordulatot jelent úgy az ipar, mint a társadalmi élet terén.

Az az óriási előhaladottság, mely a gépek fejlődése folytán következett be, nem bírja levetkőzni az árnyoldalt, hogy a gép, az erő drága és így a kézi munkás, a szegényebb iparos nem bírja megszerezni. Ez az oka, hogy a tőke uralja a munkát, hogy a gyári ipar agyonnyomja a kis ipart. Es e baj kihat a társadalm minden rétegére, mert ebben leli forrását és magyarázatát mind ama nagy társadalmi forradalom és mozgás, mely az anyagi léttel való elégedetlenséggel karöltve jár és az egész világ békéjét fenyegeti, minő a szocializmus, nihilizmus, antiszemitizmus.

Ha azonban lehetővé tételük az, hogy a gőznek erejét vagy a villám erejét át lehet vinni a kis iparos műhelyébe is egyszerű sodronyok által, tehát olcsón, akkor egyszerre föléled a kis és házi ipar, mert lehetővé van téve a munka fokozása, a minék a társadalmi életre nézve oly fontos családi élet is új életre virul és a társadalom maga jobb, önmagához méltóbb lesz.

De ki ne látná be az első pillanatra a találmány-

nak minden tekintetben óriási horderejét? Ma már, e fölfedezés születési percében fölösleges erről szólni, de annál inkább kötelességünk megemlékezni azok érdemeiről, kik e fölfedezést előmozdíták, létre hozták.

Desprez nagy tudós, és e művével örökre hallhatatlanná teszi nevét. E fölfödözés azonban nemcsak lángész igényelt, hanem igényelt óriási anyagi áldozatokat is, mert a fölfödözés nem pillanatnyi szerencsés véletlen szüleménye, hanem a már meglevő hatalmas faktoroknak a tudomány ujjmutatásai szerint való felhasználása, a mely ezer meg ezer experimentum után sikerülhetett csak, és a mely experimentumok, kísérletek, a hozzá való eszközök óriási pénzerőt, nagy vagyonnak feláldozását követelték. Erre pedig Desprez önerejéből nem volt képes. Despreznek szüksége volt egy nagy és hatalmas pártfogóra, a ki nemcsak a rajongásig menő tisztelettel és bámulattal viseltetett a tudomány iránt, hanem elég anyagi ereje is volt, a tudomány céljaira, törekvéseire nagy összegeket áldozni, áldozni csupán a tudomány iránti szeretetből, nem számítva, nem számithatva arra, hogy a szerencsés kombináció eredménye az ő áldozatát valaha meg is térítheti.

És Depreznek volt ily pártfogója, ily mentora. Egy zsidó. Igaz, hogy azt a zsidót Rothschildnak hívják és a nemes báró egész családjá a nemes áldozatkészség tekintetében is a kimagasló alakok közt a legmagasabbhoz tartozik. De midőn megható önzéstelensége folytán hozott áldozata ily nagy, világ forgató fölfödözés létesüléséhez adta meg a lehetőség feltételeit, és ugyanakkor sajnálatosan elterjedt divatként kénytelenek vagyunk látni az antiszemitizmusnak azt az örült szokását, mely minden szépet, minden jót, sőt magát az emberséget is letagadja a zsidótól csak azért, hogy az zsidó, akkor kétszeresen kötelességünk ráutalni arra, hogy ime, a jelenkor legjelentősebb találmánya, mely eredményeiben hivatva van messze tulszárnyalni az eddigi minden fölfödözést, a találmány csak Rothschild báró, csak egy zsidó áldozat-

TÁRCZA.

Tanulmányok.

— Az Egyenlőség eredeti tárczája. —
Közli: *Velencei Lajos.*

IV.

A vén Izsák, ki szerint csak egy igaz van a világon: a pénz, s csak egy marad meg örökké: az arany; a többi minden csak bolondság és semmi sem igaz; a becsület? pénz, mellyel a bolondokat fizetik, az erény? portéka, melyet mindenki árul s senki se vásárol; a szeretet? uzsorára adott pénz, melyben a tőke is elvesz; a szeretet? szín, melyről a vakoknak szokás beszélni: hanem az arany mindent kifizet, ütést, fáradságot, elvesztett éveket; pénzsomjának felaldozó a vén Izsák fiának fekete szemü feleségét, azt küldte el a kormányzóhoz, hogy legyen közbenjáró, s ki csakugyan visszatért a kinevezési okmánnyal, de ő maga meg volt gyalázva.

Képzeljünk egy háborgó tengert, mely fölött fekete vésztojású felhők tornyosulnak, s a zugó vihar egekig korbácsolja a hullámokat, melyek egymáshoz csapódva tompa morajjal esnek vissza a magasból, ép ily lelki vihar támadt Salamon keblében, midőn megtudta oly hűn szeretett feleségének meggyaláztatását; dühének első pillanatában kést ragad, majd atyjára, majd meg Aisahra akar rohanni, de jöllehet, hogy büszkeségét és becsületét

porba hullva látja, szíve még se indíthatja őt a gyilkosságra, csak annyit mond: „Te asszony, jártál a vásárban, mondd meg, mi a piaci ára az erénynek?” s nyugodtan várja a pillanatot, melyben megboszulhassa magát. —

Néhány nap mulva elküldte Izsák Salamont egy adósához, hogy hajcsa be a kölcsönzött összeget. Az adóslevélbe ki volt kötve, ha nem fizet a meghatározott időre, akkor Izsák elviheti tőle egyetlen leányát szolgálóul. Izsák már előre örült azon, mikép görnyed majd a lányka kényes válla a nehéz vízcsöbrök alatt, mikép kell majd legnagyobb ellensége gyermekének, a főuri magzatnak, az ő szobájának padlóját felmosni!

Azonban valamit kiteledett a számításból. Salamon küldetéséhez hiven követelte a pénzt vagy a leányt. A főur felelet helyett egy üvegajtóhoz vezette Salamont; — melyen át egy tulvilági hasonló nőt pillantott meg. Az volt Judit az adósnak leánya.

Salamon az első pillanatra örülésig beleszeretett, hiszen ő már szabadnak gondolta magát; nejét nem tekintette többé a magáénak, s hogy atyján is megboszulhassa, elárulja Izsákot, ki miatt egykor azon főur, ki előtt most Salamon állott, tönkre jutott. Még azon éjjel süttötték a vén Izsák és Aiseh homlokára a gyalázat bélyegét. —

Salamon nőül akarta venni Judíthot, kikeresztelkedett, s azóta Fortunátus Imrének hitták.

Kedvezett neki a szerencse, roppant vagyonra tett szert, kinevezték az ország kincstárnokává. De mindez

készsége, önzetlen tudomány szeretete folytán létesültetett.

A találmány üdvös kihatásaival fogunk majd minden lépten nyomon találkozni. Áldani fogja azt kicsiny és nagy, szegény és gazdag, tudós és tudatlan. Abból az áldásból a legnagyobb rész azt fogja illétni, ki az észet a tudományt abba a helyzetbe hozta, hogy hallhatatlant teremthetett. Büszkeségünk az, hogy ez báró Rothschild, hogy ez zsidó, ezt nem szabad ma sem már hallgatással mellőzni, hanem oda kell jegyezni a zsidóság legnagyobb diadalai, legszebb éke ségei közé.

Az antiszemiták haditerve.

Nagy zavar dul jelenleg az antiszemita párt kebelében. Tudvalevő dolog, hogy a párt tagjai közt kiütött az egyenetlenkedés és az irigykedés több csoportra osztá az egykor egyenöntetű nézetek és vágyak által eltelt forradalmi elemeket.

Most a helyzet megváltozott. Alig van a 17 között kettő-három, a ki egy nézeten lenne és a kinek nem volnának saját külön tervei a jövő akcióra nézve.

Legelől két antiszemita néz egymással farkasszemet: Simonyi Iván és Istóczy Győző. Egyik irigykedik a másikra. A mit az egyik jónak, czélszerűnek, kivihetőnek tart, azt a másik okvetlenül károsnak, abszurdumnak és kivihetetlennek vél. És, ez az ellentét e két férfiú közt az által támadt, hogy mind a kettő nagyobb zseninek tartja magát a másikkal. Istóczy irigykedik Simonyira, mert ez utóbbi a külföldi antiszemitákkal élénkebb összeköttetést tart fen, és Simonyi haragszik Istóczyra, mert itthon nagyobb embernek tartják. De ezen kulissza-zsörtőlódések az utóbbi időben sokkal nagyobb méreteket vettek. Az Istóczy-Simonyi veszekedésekhez, a Szalay, Zimándy, Komlóssy, Nendtvich-féle czivódások is járultak. Szalay azért lármázik, mert nem tud elég tőkét verni az ő antiszemitizmusából. Zimándy meg azért, mert már Török Bálinton is kineveti a köznép, Komlóssy az antiszemitizmus és panszlavizmus közt ingadozik, mint

az a bizonyos szürke állat a két széna csomó között és végre Nendtvich röstell, hogy öregsége miatt alig fogja már megérhetni az Istóczy Zimándy féle miniszteriumot.

Ezen csoportosításokhoz — mert ezek az urak külön külön »csoportot« képeznek — újabb még egy járult — Verhovay csoportja. A mialatt neki az a bizonyos »baja« volt, tartózkodtak tőle elvtársai, már azért is, hogy ne jöhessenek abba a kényszerhelyzetbe, hogy az egyik vagy a másik »előre nem látott« pénzügyi vagy egyéb kalamitás alkalmából, hozzájuk forduljon segítségért. A mióta azonban a legfőbb törvényszék felmentette, ismét simulnak hozzá, és azzal akarják dokumentálni ragaszkodásukat, hogy fölszólították ismét a parlamentbe eljárni és a párt vezérségét, vagyis inkább a párt újra egyesítésének munkáját végezni.

Verhovay eddig habozott. Azt beszélik intimusai, hogy ez idő szerint még nem szándékozik bemenni a parlament tanácskozási termébe, sőt lapjában sem kíván agitációt kifejteni, abból az egyszerű indokból, hogy nem tudja, vajjon nem lesz-e czélszerűbb az eddigi irányattal teljesen szakítania. Antiszemita elvtársai az ellenkezőt tanácsolják neki és megígérték, hogy ők fogják a parlament első látogatásának konzekrencziáit viselni, csak menjen be bátran és felejtse el, hogy egykor Várady Gáborral mi történt. Neki Verhovaynak — nem lesz bántódása, azért ők jót állanak. E biztatás dacára Verhovay még nincs egészen elhatározva; az ő terve: elfelejtetni a történeteket, a mi szerinte, már azért is czélszerűbb, mert időt enged neki a helyzetből kifolyólag megjelölni az irányt, melyet jövőre kövessen.

Igy tehát egyelőre tökéletes sötétség uralkodik az antiszemiták tervei körül Senki sem tudja mit kéne és mit fog cselekedni a legközelebbi ülészakban. Ha a csoportok egyesülni nem fognak és Verhovay nem jön a parlamentbe, arra az esetre a csoportok egyes tagjai egyszerűen lármázni fognak pártfegyelem és vezérlés nélkül.

P. . . k.

nem tudta többé lelkinyugalmát helyreállítani. Buja-bánatja naponta emésztette őt. Egy részről fájt neki, hogy Judith, ki miatt vallását megtagadta, nem akar hozzá menni. másrészt pedig Izsák és Aiseh szelleme folyton szemei előtt lebegett; midőn pénzes ládjába nyult, az aranyak erőszakot kiáltottak feléje, a jogtalanságot lobbantották szemére, mellyel őket szerezte, egész lelki élete tönkre volt téve, míg végre gonoszságai következtében halálra ítéltetett, s a máglyának lángjai végét vetettek fájdalmának.

Jókai nem festhette volna szebben az akkori viszonyokat és a zsidók állapotát, mint e két alakban. Menyire különbözik az apa és fia jelleme egymástól Izsáknak a sokat zaklatott, üldözött, meggyalázott és indokolatlanul megsértett zsidónak vagyonszerzés volt egyedüli ideálja, s hogy ezt elérje, nem riadt vissza semmi nemű gonoszságtól; de különben félnék, meghunyászkodó természettel bírt.

Salamon éppen nem volt pénzsomjuhozó, folyton zugolódik, mire való neki a roppant vagyon, ha nem élvezheti ezt, mert hisz a zsidónak nem szabad élvezni; bátran szembeszállt bárkivel, ha neki volt igaza, s nem egy könnyen hátrált meg valaki elől.

Izsák boszuálló volt, és nem bánta őt azt meg később se, örült szíve amannak tönkrejutásán a ki az ő megrontásán dolgozott.

Salamon, az atyja és neje által rajta elkövetett sé-

relmet szenvedélytől elragadtatva torolta meg, annélkül hogy tettét meggondolta volna, atyját elárulta, nejét a sirszélehez állította s vallásához hűtlen lett; később ezen lépést meggondolván, annyira szívéhez vette azt, hogy egész lelki élete felbomlott.

*

Szépirodalmunkban a XVII. századból nem szerepelnek zsidó alakok. Csak a XVIII. század elejétől találunk ismét egyet Csokonai: Gerson du Malheur euz cz. vigjátékban. E darabban Szech Ábrahám minden oldalról rossz színben van feltüntetve, különben jellemre egész kimagyarázható a korból. Ábrahám azelőtt Pesten lakott, szép vagyonnal bírt, de elvették tőle s így ment falura, hol könnyebbnek vélte a megélés módját. Itt folyton csak azon törte a fejét, — mikép juthatna előbbi vagyonához, azzal nem törődik, hogy becsületes keresménnyel vagy csalással éri-e el célját s fufangjával ez utóbbihoz folyamodik.

Az egész darabon át nagyon idegszerűen beszél a magyar nyelvet, s több helyen annyira elferdíti, hogy megse érthető; ami igen természetes.

Működését új lakhelyén azzal kezdi meg, hogy pénzt akar kikölcsönözni. »Nem pholontság 2000 thallér. Ha hitelbe átal adnánk, akkor látnák az árrát, mikor itt engem. Eszthendő mulva aló Amsterdám.« Ábrahám tisztességes foglalkozást is üzött, lóbörrel kereskedett. Tamadi méltóságos urral már hetek óta alkszik egy lóbörön.

A „szivtelen“ zsidó.

— Életkép. —

A mióta téged megláttalak nem tudok egyébről gondolkodni, mint te rólad, álmodni sem egyébről, mint te felőled. Olyan vagy mint a lángoló Cherub. Ha látom szép szemeidet, gyönyörű orczádat, eper ajakadat, akkor téged imádlak csupán... Így beszélt Julia a rabbi leánya; az őt gyöngéden átölelő Aladárhoz, midőn az ajtó megnyílt, és a leány apja belépett.

Vogelsang ur! (így hívták az ifju szerelmezt, ki a falu gazdag földes urának, Vogelsang Salamonnak a fia volt) szölt a vallás szolgája, az én leányom senkit sem fogadhat.

„De kedves atyám“, szólt közbe a leány...

Elég mond az apa veled később számolok... egyetlen gyermekem vagy... anyád évekkal ezelött jobb létre szenderült. Egyetlen gyermekem vagy... dédelgetelek, miként Éli főpap két fiát... ez a hibám...

Oh nem, nem a te hibád, mond Julia könnyezve Izrael isténére mondom, itt én vagyok a hibás, rosszul cselekedtem, bevallom, elismerem, hogy nagy ostobaságot követtem el, hogy akarod ellenére is szeretni tudnám ezt az ifjut... De látod édes jó atyám, hogy szívem mélyéből megbánom ballépésemet. Végtelenül szomorú vagyok miatta és pedig annál inkább, mivel látom, hogy ez neked rosszul esik. De te légy nemeslelkű és bocsáss meg nekem. És e szavaknál folyton visszatartott könnyei majd megfojtották. Fejét apja keblére hajtá.

„Megbocsátok, szólt mororván a rabbi, egyet azonban még kell jegyezmem és ez az, hogy te még fiatal vagy, nem tudod azt, hogy léteznek alávaló emberek, és itt nem akarok czélozni, kik hizelegve tetszetős formában közelítenek a fiatal leányhoz, el akarván tőle lopni a legrágább kincset, a becsületet. Az ilyenek veszedelmesebbek az áspiznál. Igaz a mai világban ez már így járja... A családi élet megszunt szentély lenni. De Izraelnek hivatása e szentélyt megőrizni.

És itt elhalgatott a sok évről és a sok tudományos embere. És az ifju, ki eddig mozdulatlanul állott, egész erővel adott kifejezést visszafojtott fájdalmának.

Rabbi ur, leánya legkevésebbé sem hibás, én eddig ugyan még nem nyilatkoztam Julia előtt, de a mit ki nem talál sem fül, sem szem, kitalálja azt a sziv. Leánya azért fogad engem, mert tudja, hogy komoly szándékaim

Abrahám hü marad adott szavához, sehogy sem akar többet adni, mint »tizenkét márvás« és még argumentumot is hoz fel mellette „ugy is ki likad a luhphür.“ Tamaai oda nem adja a bőrt még akkor se, mikor Abrahám nagylelkűen »még egy pethákhót ígér.«

Tamadi házába kísértet jár éjjelenként, még mindenkit legyőzött, ki utját akarta állni, s a földesur Abrahámot kéri, nem tudnáe valamivel elüzni a kísértetet? Abrahám előbb okoskodni kezd: „a kísérthet az csak empheri mestersékh Belzebut által“ s reméli, hogy majd kifigurázza ő azt, de kétszáz márváson alul nem.

A zsidó összehijja a háznépet, nagy hókus-zpokuszt csinál, s az eléje kirakott kártyából kiolvassa, hogy a kísértet nem más, mint egy a helységben tartózkodó francia ur. Erre az egész falu felkerekedik, üzöbe vette ez idegent, elkezdtek vallatni, mig kisült, hogy a kísértet maga a zsidó volt. Tamadi haragjában ötvenet üttetett a zsidóra, de ő nem bánta azt, hisz amit akart, elérte; zsebében volt a 200 márvás.

Abrahámban azon zsidók vannak jellemezve, kik ki voltak téve az imposztorok sanyargatásainak, s kénytelenek voltak a csaláshoz fordulni, hogy némi vagyonhoz jussanak; kifürkészték a nép gyengeségét, s azt saját hasznukra fordították, mint látjuk Abrahámnál a kísértetjátszással.

(Folytatása következik.)

vannak... O szeret engem... És én itt ünnepélyesen megkérem leánya kezét, esdve kérem önt adja reánk apai áldását.

E nyilatkozat oly hirtelen volt, hogy a leálynak amugy is piros ajka majd megcsattant.

Aladár azt hitte, hogy a rabbi boldogsággal telten fogja beleegyezését adni, hogy oly gazdag vőre akadáhat; azonban tévedett.

Egyenesen megtagadta a boldogító igent...

Nem, ezt nem tehetem...

És Aladárban, ki a kosárra nem volt elkészülve, elveszett egyszerre a férflu, a hős szerelmes, e visszautasítás mint a tör éle, ugy hatott szívére. Juliára is tudott neheztelni, pedig ez utóbbinak két szemé még csak most villogott igazán mint a félig izó parázs, de hiába, a mézen is meglátszanak a méhszurások. Az ifju szótlannul távozott, de e némaság az érzelmek egész viharát takarta...

*

Temetés van, a falu leggazdagabb földesurát helyezik örök nyugalomra, kit a köznép csak ugy hitt a „szivtelen“ zsidó... A halottas kocsit csak kevesen kísérik... gyér azok száma, kik az öreg Vogelsang Salamonnak, mert ez volt neve a »szivtelen zsidónak«, a végtisztességet megadtak. A rabbinus kötelességszerűleg megjelent, anélkül, hogy valami bucsuztatót mondana. Jót ugy sem mondhatott, rosszat pedig nem akart mondani, mert a halott nem tudná magát védelmezni. De mortuis nil nisi bene, tartja a közmondás és méltán.

És mi volt vétke, az öreg Salamonnak? Tán lopta a vagyont? Nem, két keze munkájával szerezte; tán megcsalta a fél világot? Ezt még ellenei, pedig de sokan voltak, sem foghatták rá; tán uzsorára adta ki a pénzét? Soha, ritkán kölcsönzött és jobbára vagyonosoknak, de ha kölcsönzött barátságból és minden kamat nélkül tette azt. A gazdagok barátai is voltak neki, de nem így a szegények. Igaz, farsangkor az öreg Salamonnak ajtaja tárva volt, gazdag és szegény előtt, és mindenki mulathatott nála ugy, a hogy akart, de a szegények tüntetőleg éppen ő hozzá nem mentek. Szivtelen emberek ugy zsidók, mint nem zsidók között a szélrózsa minden irányában léteznek.

De ezen faluban Salamonnak „szivtelensége“ feltűnő volt, a többi zsidók ugyanis egytől-egyig jótékonyaságuk által, hogy ugy fejezzem ki magamat; tullicizálták egymást. Ott van a többek közt Rothfeld Dávid, mészáros, ki bármely hozzá jövő szegénynek adott ingyen két font húst, hadd örüljenek ők is a szombatnak. Ha egy szegény zsidónak még két kalács kiányzott, h gy a szombatot előirt módon megünnepelhesse, csak elküldte egyik fiát Gottlieb Jakabhoz és kapott ajándékba oly szép két kalácsot, hogy őt napra is elég volt. Az öreg zsidó korcsmáros pedig minden péntek délután kiosztott a szegények között bort és egy kevés pénzt. A zsidó szabó maga ke-reste fel a szegényebb szülők gyermekét, és ajándékozott nekik oly szép téli öltönyöket, hogy a gazdagabbak is megirigyelhették. Ép ilyen jótékony volt a zsidó cipész is. De az Isten meg i áldotta kezeik munkáját, mennél jótékonyabbak voltak annál jobban mentek üzleteik.

Csak egy volt a faluban kinek küszöbe előtt hasztalan kopogtattak a szegények. És ez az egy Vogelsang Salamon volt.

*

Kéi hónapja, hogy az öreg Vogelsangot örök nyugalomra helyezték. És azóta sok minden megváltozott. Temetőbe készült az egész falu. Zsidók, nem zsidók, ifjak, öregek... férfiak nők... Impozáns menét az utcán... Bizonyara jótékony ember szenderült el az urban. Kit temetnek?... nemde kíváncsi vagy kedves olvasóm. Senkit sem temetnek: És mégis ugy látszik a tömeg a temető felé készül igen s i r k ö v e t állitanak egy igazán jótékony ember emlékének. Tisz eletet az elhunyt iránt hirdet itt mindenki és dicsőülést zeng a pap és templomszolga egyaránt.

A temetőben, a sirkő felállításá, alkalmával három lelkész beszél... a zsidó a római katolikus és a református egyik jobban, mint a másik méltatta az elhunyt zsidónak igazán nagy, dicső érdemeit. E nagy zsidó a két hónappal ezelött elhunyt Vogelsang Salamon volt

... Ugyancsak az ő lelkiüdvéért a legközelebbi szombaton gyászisten tisztelet volt Vogelsangért és a zsinagóga zsufolásig megtelt.

A rabbi méltatta az elhunytakat igazán nagy érdemeit, ki j ó t é k o n y s á g a által örök időre halhatatlanná tette nevét. E jótékonyosság annál megragadóbb volt, a mennyiben senki sem tudta az előtt, hogy a falubeli szegények minden segélyzése az ő számlájára történt. Ő a ki mindenkitől megtagadott mikor köszönetet kellett volna fogadnia, titokban gyakorolta és megfizette busásan azoknak, kik helyette adakoztak. Most azonban, hogy ő meghalt, megváltozott minden: a szegény asszonynak nem ajándékoznak kalácsot, mert a szivtelen zsidó, a kinek a számlájára történt a segélyzés, meg zúnt létezni. Éppen így nyilatkozott a szabó, korcáros, mézáros és a többi. Most, csak most látták be a szegények, hogy mit veszítettek a „szivtelen“ zsidó halálával, és hogy mily igazságtalanság a külszin után itélni.

Goitein Henrik.

Az „Egyenlőség“

előfizetési feltetelei:

Egész évre házhoz küldve	8	frt.
Félévre	4	„
Negyedévre	2	„

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba (IV. ker., vácsi-utca II. sz. küldendők.)

A kiadóhivatal.

H I R E K.

— A városi bizottsági tagok választását mult héteo ejtették meg a fővárosban. A mozgalom, mely a választást megelőzte élénk volt és sokban hasonlított az országgyűlési választásokat megelőző korteskedéshez. A főváros IX. kerületében indult meg egyszerre a sürgés forgás, mely a két választási napon tetőpontját érte el. Nagy kérdések sorogtak fen; a fővárosi lakosság oly községi képviselőt akart magának választani, mely minden tekintetben kifogástalan és a mely szívében hordja a fővárosi lakosság érdekeit. Az egyes kerületekben két, három, sőt több pártra is szakadt a választópolgárság, mely pártalakulásokra gyakran f e l e k e z e t i tekintetek is szolgáltatottak indokot. Így főleg a József és Lipótvárosban és az ó-budai III. kerületben, ahol nem egészen a tehetség és érdem, hanem főleg a felekezeti dőntött a jelöltek összeállításánál. A zsidó felekezeti választók, daczára annak, hogy minden kerületben jelentékeny számmal bírnak, mégis tartózkodtak az egyes kijelöléseknél külön felekezeti szempontból kiindulni és elfogadtak olyan lajstromot is, a hol zsidó felekezeti jelöltek teljesen hiányoztak, mi legalább is a zsidó magyarok tulzott szerénységére vall, és arról tesz tanuságot, hogy a zsidó akkor, midőn közérdekről van szó, felekezeti érdekeit teljesen ignorálni tudja. Ezt azonban az antiszemitákról, és az ezekkel egy gyékényen áruló két kulacsosokról állítani nem lehet; ezek minden szemérmert megtagadó cinizmusallítottak fel a főváros körül nagy érdemeket szerzett zsidó felekezeti jelöltek ellenében, olyan egyéneket, a kik például csak két három év óta laknak a kerületben és egyebet sem tettek érte, minthogy estéknként kváterkáltak a kerület nagyvendéglőjében. — A Lipótvárosban pedig, a hol a választók tulnyomó része zsidó felekezeti, fölállítottak képviselő-jelöltül egy embert, a ki

épen a legváltóságosabb időben, midőn gaz rágalmakkal illették a zsidókat, tagadta meg zsidó vallását, mintegy tüntetni akarván, hogy ő különb a többieknél. Hogy ezen renegátot előbbi hitrokonai kibuktatták, csak azért történt, mert az az ember, aki az első ostromnál a zsidót elhagyni képes, nem érdemi polgártársai bizalmát. Végül megemlítjük, hogy Ó-Budán a zsidók támogattak egy kikeresztelt zsidót: Barach Gézát, a kit azonban az antiszemiták luktattak meg.

— **Keresztény-e, vagy zsidó?** Weisz Anna zsidó vallásu varrónőnek 1883. évi aug. 3-án törvénytelen gyermeke született, kit a budai izr. hitközség anyakönyvébe Goldberger Ráfáel dr. rabbi által Weisz Rezsó néven bevezettetett. Az anya később felszólította a keresztény vallásu Schauderk Rezsót, mint a gyermek természetes atyját, hogy fizessen a gyermekért tartási költségeket. Schauderk ezt megtagadta, mire a leány Schauderk Rezsó anyjához fordult. Ez csak az esetben volt hajlandó hozzájárulni a tartási költségekhez, ha a gyermek megkereszteltetik. Weisz Anna ezt az ajánlatot visszautasította. Nemsokára arról értesült, hogy Schauderk Ferenczné a budapesti vizivárosi Sz.-Annához címzett kat. templomban a gyermeket megkereszteltetvén, Wolkovics Rezsó néven az ottani anyakönyvbe be is iktatta. Az anya panaszt emelt Goldberger rabbi előtt, ki fenyítő feljelentést tett Schauderk F.-né ellen, hogy a gyermeket hamis okmány alapján megkereszteltette. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Schauderk Ferenczné Weisz Anna gyermekét akként kereszteltette meg, hogy a róm. kath. templomban szakácsnéja, Wolkovics Mária keresztlevelét mutatta be. A kir. fenyítő törvényszék Schauderk Ferencznét és Wolkovics Mária Hets Ödön dr. védbeszéde után — okirat hamisítás vétségében mondta ki bűnösnek, s ezért az elsőt 20 forint, az utóbbit 10 forint pénzbírságra ítélte.

— **Igaza volt Tisza Kálmánnak,** midőn egyik parlamenti ülésen azt állította, hogy Magyarországon esküdtek nem szolgáltatnak elégtételt a megsértett jogrendnek, de még a magán becsületnek sem nyújtanak kellő védelmet. Ez az állítás tegnap, (csütörtökön bizonyult be ismét megczafolhatlan igazságnak. A Sztéryeni — Friedman féle esküdtszéki tárgyalás folyt le ugyanis a budapesti sajtóbírószág előtt. Sztéryeni Friedmant, oly kifejezésekkel illette egy zuglapban, a minők már magukban véve is elegendők volnának egy marasztaló ítélet megállapítására, annyi szemérmertlenség rejlik használatunkban. De nem csak hogy vádlott azért nem lett elítélve, de felmentették, daczára annak, hogy e szavakkal egy polgár jellemét beszennyezni igyekezett. H a t szóval, hat ellenében hozták meg vádlott ellen a f e l m e n t ő ítéletet, és ez annak a jele, hogy a budapesti esküdtszék tizenkét tagja közt van 6 antiszemita, ki a tisztesség követelményeit is megtagadni képes, midőn zsidó becsületének rehabilitásáról van szó.

„Az Anker.“ A legutolsó évi zárlat szerint a halálesetre nyere-ménnyel biztosítottak az évi díj 25%-kát kapják osztalékképen. Az 1885-ik évben lejárt gyermek-biztosításokra (E. táblázat) 37.2% nyere-mény osztalék esik s így minden biztosított 1000 frt helyett nyere-mény együtt 1372 frt fizettetett. Folyó év július hóban 606 bevallás 1.327,150 frt összeggel lett benyújtva. Kiállított 565 szerződés 1,218,894 frt tőkéről. 1885. január 1-től benyújtott 6174 bevallás 13,535,739 frt összeggel, s kiállított 5393 szerződés 12,735,553 frt tőkéről. A biztosítási állomány 1884. végével 73914 szerződésben 139,264,818 frt volt. Fennállása óta a társaság lejárt biztosítások után 40 millió frtöt fizetett. Díjtáblázatok s felvilágosítások a magyarországi vezérigazgatósnál Budapest, V., Gizella-tár 6. szám alatt nyerhetők.

Hirdetések.

Kiállítási Sorsjegyá 1 frt
Még csak ezen hóban

11 sorsjegy 10 frt

Főnyeremény készpénzben

100.000 forint

Kiállítási sorsjegyek kezelésége

Budapest, Andrássy-ut 43. szám.

Török József gyógyszerész urnak Budapest.

Önnek tartozó köszönetemet másképp ki nem fejezhetem, mint úgy ha az ezek urát kérem, hogy önt megjutalmazza azért a jótéteményért, melyet nekünk a

„Köszvény-vászonnal“

nyújtott. Egyszeri használat után kedves anyám kezei kigyógyultak úgy, hogy ismét használhatta őket, daczára, hogy már 14 nap óta merevek voltak. Kérem ezen sorok vétele után még 3 darabot utánvétellel nekem küldeni, melyekért már előre kifejezem legmélyebb hálánkat.

Kiváló tisztelettel

Lövy Simon,

Nagy-Ölved, per Kőbölkut, Erztergom megye.

GUMMI és HALHÓLYAG.

Legfinomabb és legbiztosabb elővigyázati készülék minden következmény ellen, csak valódi párisi garantiroztatik, tuczatja 1, 2, 3, 4 és 5 frt. — Legfinomabb párisi óv-szivacsok, tuczatja 2, 3 és 1 frt. — Legfinomabb hölgy-preservatífs, darabja 2 frt. Kitűnő sutpeusoriumok darabja 1 frt, 1 frt 50 kr, 2 frt és 3 frt. — Küldi titoktartás mellett, használati utasítással

Jul. Reif, szpecialista, WIEN, IV., Margarethenstrasse 7.